

ประเด็น สังคม ฉบับที่ B43	9 ก.ย. 68	วิทยาลัยการทัพบก
ประเด็น สังคม	อิทธิพลของโลกแห่งมายา : คุณค่า กับหายนะ	
ประเด็นสำคัญ	- EVL: การต่อสู้กับมายาและการแสวงหาความจริง - White Lotus: การเปิดโปงความเปราะบางของมนุษย์ - มิติของ Soft Power และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ - คุณค่าและหายนะ: ดาบสองคมของโลกมายา	

โลกยุคดิจิทัลในปัจจุบันเปรียบเสมือน โลกแห่งมายา ที่สร้างทั้งความจริงและความฝัน ผสมปนเปกันอยู่ในพื้นที่เดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นเกม ภาพยนตร์ ซีรีส์ หรือสื่อโซเชียล ล้วนกลายเป็นเวทีที่สะท้อนความปรารถนา ความกลัว และค่านิยมของผู้คน บางครั้งสิ่งเหล่านี้ช่วยสร้างแรงบันดาลใจ แต่บางครั้งก็นำไปสู่ความหลงผิดและความขัดแย้ง

จากข่าวสมาคมประมงไทยออกแถลงการณ์คัดค้านการถ่ายทำภาพยนตร์ Netflix ชื่อ EVL ในประเทศไทย โดยอ้างว่าเนื้อหานั้น อาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ธุรกิจประมง และวิถีชีวิตชาวประมงไทย นั่นคือ โลกแห่งมายา ในฐานะพลังของภาพยนตร์และซีรีส์ระดับโลกที่มีอิทธิพลในการออกแบบภาพลักษณ์ของประเทศต่อสายตาคนต่างชาติและคนไทยด้วยกัน เป็นอีกตัวอย่างสำคัญว่า ทำไมภาพยนตร์หรือซีรีส์ สามารถสร้างผลกระทบเชิงภาพลักษณ์และเศรษฐกิจจริงต่อประเทศที่เป็นโลเคชั่นหรือมีเรื่องราวเกี่ยวข้อง

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในจุดหมายปลายทางของคณะถ่ายทำภาพยนตร์จากทั่วโลก ในแต่ละปีจะมีผู้ผลิตภาพยนตร์ต่างประเทศเข้ามาถ่ายทำในประเทศไทยเฉลี่ยปีละกว่า 400 – 500 เรื่อง สร้างรายได้ให้กับอุตสาหกรรมภาพยนตร์ และธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เป็นช่องทางเผยแพร่แหล่งท่องเที่ยว ศิลปวัฒนธรรม และ Soft Power ด้านต่าง

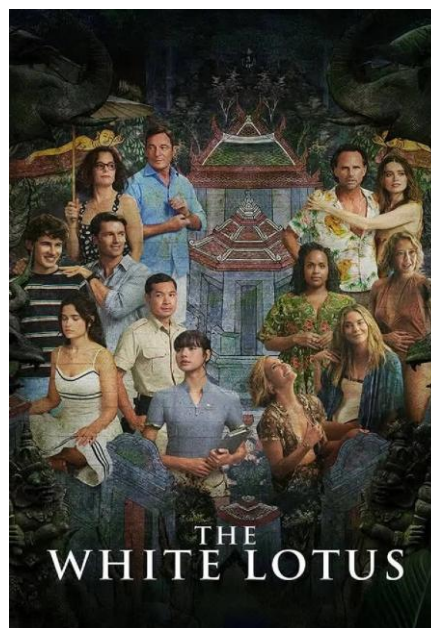
ๆ ของประเทศไทยออกสู่สายตาผู้ชมภาพยนตร์ทั่วโลก การถ่ายทำเรื่อง EVL และ White Lotus ก็เช่นกัน เนื้อหาทั้งสองเรื่องนี้ เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในประเทศไทย เป็นการปะทะกันระหว่าง อำนาจที่ถูกสร้างขึ้น กับ คุณค่าที่แท้จริง และมีการเผยแพร่สะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมไทยทั้งแง่มุมทั้งด้านบวกและด้านลบ ชวนให้สังคมตั้งคำถามว่า เรากำลังใช้โลกแห่งมายาเพื่อยกระดับจิตใจ หรือปล่อยให้มันกลืนกิน

EVL: การต่อสู้กับมายาและการแสวงหาความจริง

เรื่องราวของ EVL ชี้ให้เห็นว่า ภาพลักษณ์ ที่ถูกสร้างขึ้นในโลกแห่งมายา สามารถมีอิทธิพลต่อความคิด และการกระทำของมนุษย์ได้อย่างมหาศาล ตัวละครหลายตัวหลงอยู่ในภาพฝันที่ถูกบงการ จนไม่สามารถแยกแยะได้ว่าอะไรคือ จริง และอะไรคือ มายา ซึ่งสิ่งนี้สะท้อนให้เห็นถึงสังคมไทยในยุคปัจจุบัน ที่โซเชียลมีเดียและสื่อออนไลน์ต่างพยายาม สร้างภาพ มากกว่าการสะท้อนความจริง การแสดงออกถึงความสำเร็จ ชีวิตหรูหรา หรือ ความสมบูรณ์แบบที่ถูกจัดฉากขึ้น ก่อให้เกิดวัฒนธรรมการเปรียบเทียบที่นำมาซึ่งความเครียด ความรู้สึกด้อยค่า และการไล่ตามสิ่งที่มีอยู่จริง

White Lotus: การเปิดโปงความเปราะบางของมนุษย์

White Lotus ไม่ได้เพียงนำเสนอโลกหรูหราในรีสอร์ทระดับสูง แต่ยังฉายให้เห็นความแตกแยกภายในของมนุษย์ ทั้งชนชั้น ความสัมพันธ์ และความปรารถนาที่ถูกปิดบังไว้ ภายใต้เปลือกนอกของความสุขและความสมบูรณ์ กลับเต็มไปด้วยความโดดเดี่ยว ความอิจฉา และการต่อสู้แย่งชิง หากมองกลับมายังสังคมไทย เราจะเห็นภาพที่ใกล้เคียงกัน ไม่ว่าจะเป็นการบริโภควัฒนธรรมฟุ่มเฟือยเพื่อสร้างภาพลักษณ์ การแข่งขันกันในมิติของสถานะทางสังคม ไปจนถึง การเมืองที่ต่างฝ่ายต่างแสดง ภาพลักษณ์ ของความถูกต้องและความชอบธรรม โดยที่ความจริงแล้วอาจเต็มไปด้วยผลประโยชน์ซ่อนเร้น สิ่งเหล่านี้คือ มายา ที่บั่นทอนความเชื่อมั่นของสังคมและทำให้ผู้คนหวาดระแวงซึ่งกันและกัน แต่ท้ายที่สุด การสร้างภาพลักษณ์ประเทศผ่าน มายา อาจย้อนกลับมาเป็นภัย หากรัฐไม่สนใจ

มิติของ Soft Power และเศรษฐกิจสร้างสรรค์

โลกแห่งมายาไม่เพียงแต่เป็นความท้าทาย แต่ยังเป็น “โอกาส” ของประเทศไทย หากสามารถใช้สื่อบันเทิงเป็นเครื่องมือในการเผยแพร่วัฒนธรรม สร้างภาพลักษณ์ที่ดี และเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้อย่างมีกลยุทธ์ ตัวอย่างเช่น เกาหลีใต้ที่นำเสนอภาพลักษณ์ผ่านซีรีส์และ K-pop จนสามารถสร้างรายได้หลายแสนล้านบาทต่อปี กลายเป็น Soft Power ระดับโลก ประเทศไทยเองก็สามารถใช้โอกาสนี้จากการเป็นสถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์เพื่อส่งเสริมศิลปะ วัฒนธรรม และเอกลักษณ์ที่โดดเด่นออกสู่สายตาสากล

การเข้ามาถ่ายทำหนัง ซีรีส์ ก็ยังส่งผลกระทบหลายด้านให้กับสังคมไทย ทั้งด้านจิตวิทยาและสังคม การเสพ “ภาพมายา” ผ่านสื่อออนไลน์และบันเทิงอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตของประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนที่

เปรียบเทียบตนเองกับภาพชีวิตที่ถูกจัดฉากในโลกดิจิทัล จนนำไปสู่ความเครียด ภาวะซึมเศร้า และความรู้สึกด้อยค่า หากสังคมไทยไม่ตระหนักถึงผลกระทบนี้ โลกมายาอาจสร้างปัญหาที่มองไม่เห็นแต่กระทบลึกซึ้งต่อคุณภาพชีวิตของคนรุ่นใหม่ ด้านการศึกษาและการรู้เท่าทันสื่อ ก็เป็นสิ่งที่สำคัญที่ต้องเสริมคือ “การรู้เท่าทันสื่อ” (Media Literacy) ซึ่งไม่ใช่เพียงการบริโภคข้อมูลเท่านั้น แต่เป็นทักษะการแยกแยะข่าวสาร วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือ และเข้าใจเจตนาที่ซ่อนอยู่เบื้องหลังภาพลักษณ์ที่ถูกสร้างขึ้น หากบรรจุหลักสูตรนี้ในระบบการศึกษาไทยอย่างจริงจัง จะช่วยให้คนรุ่นใหม่เติบโตขึ้นมาท่ามกลางโลกมายาได้อย่างมีภูมิคุ้มกัน ไม่เพียงแค่ประเทศไทย แต่หลายประเทศก็ยังเผชิญกับความท้าทายคล้ายกัน เช่น ญี่ปุ่นที่เคยถูกวิพากษ์วิจารณ์เรื่องการนำเสนอภาพลักษณ์วัฒนธรรมที่เกินจริงเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว หรือสิงคโปร์ที่ลงทุนสร้างภาพลักษณ์เมืองทันสมัยเพื่อแข่งขันในเวทีโลก แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องรับมือกับปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคม การศึกษาเหล่านี้เป็นเครื่องยืนยันว่า “โลกมายา” เป็นดาบสองคมที่ทุกประเทศต้องเผชิญ และประเทศไทยก็ต้องเรียนรู้จากบทเรียนเหล่านี้เพื่อไม่ให้ตกอยู่ในกับดักของภาพลวงตา

คุณค่าและหายนะ: ดาบสองคมของโลกมายา

โลกแห่งมายาไม่อาจปฏิเสธได้ว่าเป็นพลังที่ทั้งสร้างคุณค่าและก่อให้เกิดหายนะในเวลาเดียวกัน บทเรียนจาก EVL และ White Lotus สะท้อนให้เห็นว่า ภาพลักษณ์ที่ถูกสร้างขึ้นในสื่อบันเทิงระดับโลกสามารถกำหนดมุมมองของผู้คนต่อสังคมไทยได้อย่างลึกซึ้ง หากขาดการตระหนักรู้และการรับมืออย่างรอบด้าน โลกมายาจะกลายเป็นแรงกดดันที่บั่นทอนความเชื่อมั่นของสังคม แต่หากสามารถบริหารจัดการอย่างสร้างสรรค์ โดยอาศัยทั้งการกำกับเชิงนโยบาย การสร้างวัฒนธรรมการรู้เท่าทันสื่อ และการยึดมั่นในคุณธรรมความจริง โลกมายาก็จะไม่ใช่ว่าเพียงภาพลวง แต่จะกลายเป็น “พลังสร้างชาติ” ที่ช่วยยกระดับเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของไทยให้ก้าวสู่ความยั่งยืนได้หายนะ ดังนั้น การพัฒนาสังคมไทยในยุคเศรษฐกิจสร้างสรรค์ต้องก้าวข้ามการเสพติดภาพลวง และหันมามั่นบนพื้นฐานของ **ความจริง จริยธรรม และการคิดเชิงวิพากษ์** เพื่อให้โลกแห่งมายากลายเป็นเครื่องมือเสริมสร้างคุณค่า มิใช่โซ่ตรวนที่ฉุดรั้งสังคมไทยให้อ่อนแอ

พ.อ.หญิง ฌัก ภัคคะกรณ์
 อจ.ทก.สมย.วทบ.

อ้างอิง

1. <https://www.prachachat.net/economy/news-1874724>
2. https://www.khaosod.co.th/special-stories/news_9916176
3. <https://pridi.or.th/th/content/2021/11/888>